

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0330 Oslo

Vår referanse
13/00350-1

Dato
13. september 2013

Høringssvar IKT-standarder i helse- og omsorgssektoren

Den Norske Tannlegeforening (NTF) takker for muligheten til å avgi høringssvar til forslag til forskrift om IKT-standarder i helse- og omsorgssektoren.

Deler av forskriften er gitt et bredt virkeområde. Tannleger dermed er inkludert i forskriftens pålegg om bruk av elektronisk journal. Imidlertid er ikke tannhelsetjenesten inkludert i forskriftens kjerneområde for elektronisk kommunikasjon, verken når det gjelder egen bruk av standardisert kommunikasjon eller mulighet for at andre parter skal kunne sende/motta standardiserte meldinger i sin kommunikasjon med tannhelsetjenesten.

Tannleger kan derfor dessverre ikke forvente at denne forskriften vil bidra til fortgang i etablering av kommunikasjon med øvrig helsesektor eller påvirke leverandørene til å prioritere utvikling av standardiserte elektroniske kommunikasjonsløsninger.

Forskriften har tilsynelatende som eneste formål å fremme standardisert elektronisk meldingsutveksling over helsenettet. NTF kan derfor ikke se hensikten i at andre helsepersonellgrupper skal omfattes av forskriftens krav til føring av elektronisk journal før disse gruppene også kan dra nytte av meldingsutvekslingen. Vi mener dessuten at det er prinsipielt feil å la en rekke helsepersonellgrupper omfattes av en slik plikt så lenge det ikke gir en nytteverdi, og heller ikke understøtter forskriftens formål.

Konsekvensutredningen ser ikke ut til å kartlegge kostnader eller nytteverdi for tannhelsen eller tannlegene overhodet. Det er svært uheldig ettersom tannlegene vil omfattes av forskriften. Vi vil derfor komme med noen innspill.

Sannsynligvis er digitaliseringsgraden for *den skriftlige delen* av journalen for tannleger like stor eller større enn den som er beskrevet for fastleger. Det er i hovedsak er de eldre tannlegene, og de som er alene i praksis, som har papirbaserte systemer. NTF er ikke enig i at konsekvensen av innføringen for disse er marginal. For de praksisene det gjelder vil konsekvensen av innføring av elektronisk løsning kunne være så stor at det innebærer avvikling av praksisen.

Et annet aspekt som tilsynelatende ikke er vurdert er tannlegenes røntgensystemer. Ettersom forskriften omhandler behandlingsrettede helseregistre anser vi at også røntgensystemene er omfattet. Sannsynligvis er digitaliseringsgraden innenfor røntgensystemer vesentlig lavere enn for den skriftlige delen av journalen. I tillegg er kostnaden ved innføring av digitale røntgensystemer betydelige. Her kan det heller ikke antas at konsekvensen er marginal, verken for den enkelte praksis eller for samfunnet samlet sett. Utveksling av digitale røntgenbilder vil kunne innebære en betydelig samfunnsmessig innsparing, men per i dag er ikke effektiv utveksling av røntgenbilder mulig med de systemene som er testet og tilrettelagt.

NTF mener at både pasientene, tannhelsen og tannlegene har et betydelig potensiale - forbedret behandlingssikkerhet og pasientflyt - å hente på elektronisk utveksling av informasjon. Foreningen er derfor sterkt engasjert i utvikling av elektroniske kommunikasjonsløsninger både innad i tannhelsetjenesten, overfor pasienter, og overfor generell helsesektor og pleie- og omsorgssektoren. Arbeidet er i godt gang, men er på ingen måte gjennomført. På kort sikt mener vi at tannhelsetjenesten også skal inkluderes i den standardiserte utvekslingen av informasjon, i hovedsak ved at det forskriftsfestes at naturlige samarbeidspartnere skal kunne motta og sende standardiserte meldinger også i dialogen med tannleger.

Basert på våre erfaringer med meldingsutveksling og leverandører har vi ytterligere noen kommentarer.

Tannlegene har fire skriftlige EPJ'er og noen flere røntgensystemer. Gjennom arbeidet med meldinger har to skriftlige EPJ'er vært med i prosjektet. De andre skriftlige EPJ'ene og røntgensystemene har i svært varierende grad fulgt opp ønsker fra prosjektet og/eller myndighetskrav og -standarder. Vi savner at denne forskriften i større grad stiller krav til leverandørene eller i det minste gir virksomhetene en mulighet for å videreføre ansvar til leverandørene. I en helsesektor preget av mange små og store virksomheter, med ofte varierende bestillerkompetanse, ville forskriftskrav til leverandørene være en stor fordel. Slik forskriften foreligger nå, uten krav til leverandørene, kan man neppe forvente at denne skal bidra til nødvendig utvikling av programvare. Derimot kan den bidra til styrket monopol blant leverandørene, eller at videre utvikling i sektoren stagnerer.

Et annet betydelig problem har knyttet seg til standardenes entydighet og test- og godkjenningsordningen. NTF ser at man har valgt å nevne en del standarder eksplisitt i forslaget til forskrift. Dersom man ønsker å stille forskriftskrav for å etterleve navngitte standarder er det en forutsetning at disse er så entydige at de kan implementeres og benyttes til kommunikasjon uten at det behøver gjennomføres prosjekter for å få tatt løsningene i bruk.

En annen absolutt forutsetning for å kunne ta i bruk standardene på bred front er at det opprettes en god sertifiseringsordning. Hvilken form denne skal ha, om den er en testlab eller selvdeklareringsordning med stikkprøver, har ikke NTF sterke tanker om. Men vi mener det er nødvendig at myndighetene tar sin del av ansvaret i denne saken og oppretter kvalitetsmessig god ordning for å sikre at leverandørene etterlever standardene det stilles krav om. Dette bør helst inngå i forskriftsteksten, eller subsidiært fremgå tydelig av forarbeidet. Slik det er nå kan det se ut som om myndighetene helst vil legge hele gjennomføringsansvaret over på sektoren - for et system hvor myndighetene burde være tyngre inne.

Dersom standardenes tydelighet og en eller annen form for sertifiseringsordning ikke kommer på plass vil dette også bidra til økt monopoldannelse blant leverandørene i sektoren.

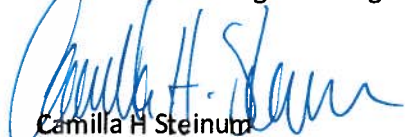
OPPSUMMERING

Den norske tannlegeforening mener at:

- Tannleger ikke bør omfattes av plikten til føring av elektronisk journal før resten av forskriften omfatter tannleger og det legges til rette for elektronisk samhandling for tannlegene, slik at det er en reell mulighet for å oppfylle forskriftens intensjon også på dette punktet.
- Det må stilles krav til at annet naturlig samhandlende helsepersonell kan sende og motta elektronisk kommunikasjon med tannleger før tannleger omfattes av forskriften.
- Det bør være overgangsordninger for tannleger med papirbaserte journalsystemer, i hovedsak for tannleger med relativt kort gjenværende yrkeskarriere.
- Røntgensystemer bør fritas inntil videre fra plikten til føring av elektronisk journal.
- Leverandørene bør forpliktes gjennom forskriften.
- En sertifiseringsordning må forutsettes, fortrinnsvis i forskriften.
- Forskriften bør ikke tre i kraft før entydige standarder og en kvalitetssikret sertifiseringsordning er på plass.

Med vennlig hilsen

Den norske tannlegeforening

Camilla H Steinum

president